

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan

PC 2020 - Vaarwegen

Datum	29 januari 2020
Status	Definitief

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door:
Technisch manager *Ronnie Koster*
Telefoon *0627857044*
Opgesteld door *Rian van Gelder*
Versie *3.0*
Status *Definitief*

Acceptatie

Uitgegeven door:		Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	<i>Rian van Gelder</i>		<i>Datum</i>
Vrijgave	<i>Ronnie Koster</i>		<i>Datum</i>
Technisch manager:			
Vaststelling	<i>Erin Hoogenboom</i>		<i>Datum</i>
Project Manager:			

Versiebeheer

Versie	Datum	Reden van uitgifte/wijzigingen
<i>0.2</i>	<i>14-10-2019</i>	<i>Eerste concept ter controle</i>
<i>0.3</i>	<i>16-10-2019</i>	<i>Tweede concept ter controle</i>
<i>1.0</i>	<i>21-10-2019</i>	<i>Concept gereed</i>
<i>1.1</i>	<i>12-12-2019</i>	<i>Aanpassen conceptversie</i>
<i>2.0</i>	<i>18-12-2019</i>	<i>Concept gereed</i>
<i>3.0</i>	<i>29-1-2020</i>	<i>Definitief IVP</i>

Inhoud

Inleiding 7

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 8

- 1.1 Beleidsverklaring DG 8
- 1.2 Ambitie en doelen 8
- 1.3 Gedragsregels voor projectwerknemers 9
- 1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 9
- 1.5 Vigerende wet- en regelgeving 10

2 Het project 11

- 2.1 Reikwijdte en grenzen project 11
- 2.2 Betrokken partijen 12
- 2.3 Raakvlakken met overige contracten 12
- 2.4 V&G-coördinatoren ontwerp- en uitvoeringsfase 13

3 Maatregelen 14

- 3.1 Arbeidsveiligheid 14
- 3.2 Verkeersveiligheid 15
- 3.3 Nautische veiligheid 15
- 3.4 Waterveiligheid 16
- 3.5 Externe veiligheid 16
- 3.6 Machineveiligheid 16
- 3.7 Elektrische veiligheid 17
- 3.8 Constructieve veiligheid 17
- 3.9 Sociale veiligheid 18
- 3.10 Integrale beveiliging 18
- 3.11 Brandveiligheid 19
- 3.12 Hulpverlening 20

4 Organisatie en Afspraken 21

- 4.1 Verantwoordelijkheden rolhouders inzake veiligheid 21
- 4.2 Voorlichting en opleiding werknemers. 21
- 4.3 Afspraken over uitvoering van de maatregelen 23
- 4.4 (Bijna)-ongevallen en incidentenregistratie 23

5 Wijze van toezicht 26

- 5.1 Overleggen 26
- 5.2 Toezicht door Opdrachtgever 26
- 5.3 Toezicht door opdrachtnemer 27

6 Verantwoording van BTO-keuzen 28

- 6.1 Vermarkten van drie contracten 28
- 6.2 Uitvoeren baggerwerk 28
- 6.3 Bemonstering 28

Bijlage A Risico-inventarisatie & Evaluatie 30

Bijlage B Definitielijst 31

Bijlage C Overdrachtsformulier Integrale Veiligheid/V&G 33

Bijlage D Gebruikte afkortingen 35

Inleiding

Dit Integrale Veiligheidsplan (IVP) voor Prestatiecontract 2020 (hierna: PC2020) – Vaarwegen is de praktische vertaling van het “Kader Integrale Veiligheid in Projecten” (Rijkswaterstaat, versie 3.2.0, d.d. 15-10-2018). Het Kader Integrale Veiligheid in Projecten (hierna KIVIIP) beschrijft hoe projectteams binnen Rijkswaterstaat (RWS) in alle projectfasen alle voorkomende aspecten van veiligheid op integrale wijze behoren te borgen.

Dit IVP beschrijft hoe het project aan opdrachtgeverszijde de veiligheid binnen het project integraal borgt, op basis van de organisatie bij en geconstateerde veiligheidsrisico's voor de opdrachtgever. Het wordt met het contract ter informatie meegegeven aan de opdrachtnemer, waarmee wordt voldaan aan de wettelijke informatieplicht.

Integrale borging van veiligheid binnen het project heeft als doel het veilig aanleggen en onderhouden van een veilig systeem. Integraal houdt in:

- Eén Gecoördineerde aanpak van alle aspecten van veiligheid;
- Met het oog op de gehele levensduur van het te realiseren werk;
- Geldend voor alle IPM rollen;
- Geïntegreerd in de standaard projectsturing.

Dit IVP voldoet aan alle vereisten voor een V&G-plan, hierdoor is een separaat V&G-plan niet nodig. Het IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen;
- Hoofdstuk 2: een omschrijving van het project en een overzicht van de betrokken partijen;
- Hoofdstuk 3: geeft inzicht in de relevante veiligheidsthema's en risico's;
- Hoofdstuk 4: een toelichting over de afspraken met betrekking tot verantwoordelijkheid rolhouders, voorlichting en opleiding en incidenten;
- Hoofdstuk 5: geeft inzicht in de wijze van toezicht door zowel opdrachtnemer als opdrachtgever;
- Hoofdstuk 6: geeft een toelichting op de verantwoording van de BTO-keuzen;
- Bijlage A: een inventarisatie en –evaluatie van de specifieke gevaren voor het project en de specifieke gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met de doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);
- Bijlage B: de definitielijst;
- Bijlage C: het sjabloon overdrachtsformulier waarmee invulling gegeven wordt aan de formele overdracht van veiligheid door OG aan de ON;
- Bijlage D: gebruikte afkortingen.

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel “versiebeheer” in de colofon.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven ernaar om in 2018 het proactieve veiligheidsniveau te hebben bereikt op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar 0 doden en 0 ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen werknemers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

*Michèle Blom
Directeur-generaal Rijkswaterstaat*

1.2 Ambitie en doelen

1.2.1 Ambitie

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Werknemers en andere betrokkenen (beroeps gebonden veiligheid);

- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen (interne veiligheid);
- Omwonenden (externe veiligheid).

Met als streven:

'nul doden en nul ernstig gewonden als gevolg van het werk'

1.2.2

SAMEN werken aan veiligheid

Het IPM-team heeft als motto: **'SAMEN werken aan veiligheid'**

Veiligheid kan alleen goed beheerst worden als alle betrokkenen (intern en extern) voortdurend aandacht voor veiligheid hebben en hun eigen verantwoordelijkheid hierin nemen.

Aan de zijde van RWS zijn de IPM-rolhouders vanuit hun lijnfunctie verantwoordelijk voor borging en beheersing van integrale veiligheid binnen het project. Hierbij is essentieel dat ook de projectwerknemers zich bewust zijn van hun rol en verantwoordelijkheid ten aanzien van integrale veiligheid. Dit bewustzijn wordt gedurende het project bevorderd met voorlichting en opleiding.

1.2.3

Doelen

De RWS ambitie is door het IPM-team vertaald in de volgende veiligheidsdoelstellingen:

- Nul doden en gewonden en geen gezondheidsschade op de lange termijn als gevolg van de werkzaamheden;
- Geen calamiteiten en incidenten tijdens de looptijd van het prestatiecontract;
- Een proactieve veiligheidscultuur binnen de looptijd van het prestatiecontract;
- Creëren en handhaven van een veilige werkomgeving, waarbij werknemers zich gesteund voelen door het IPM-team;
- Een beheerste en tijdige overdracht van veiligheidsdocumenten naar de opdrachtgever.

De projectmanager is verantwoordelijk voor het samen met zijn IPM-team realiseren van deze doelstellingen.

1.3

Gedragsregels voor projectwerknemers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie;
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk;
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving;
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt;
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze;
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4

Relevante veiligheidsdomeinen

Integrale veiligheid vertegenwoordigd bij RWS de twaalf onderstaande veiligheidsdomeinen. Hoe integrale veiligheid in een project geborgd wordt, is beschreven in het Kader Integrale Veiligheid in Projecten (KIViP v.3.2.0, d.d. 15-10-2018).

Het KIViP is een intern RWS document dat geen onderdeel uitmaakt van het contract. De actuele versie kan opgevraagd worden bij het RWS projectteam.

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☒ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☒ Waterveiligheid	☒ Sociale veiligheid
☒ Externe veiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Machineveiligheid	☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

Het veiligheidsdomein 'Tunnelveiligheid' is niet van toepassing binnen het prestatiecontract, omdat er binnen het prestatiecontract geen sprake is van de aanwezigheid van een tunnel.

1.5 De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in bijlage B. Vigerende wet- en regelgeving

Ten tijde van het opstellen van dit IVP is uitgegaan van tenminste de volgende wet- en regelgeving:

- De Arbowet;
- De Arboregeling;
- Het Arbobesluit;
- De CROW-richtlijnen;
- De Woningwet (Bouwbesluit);
- De Waterwet;
- De Wet vervoer gevaarlijke stoffen.

Er bestaat wet- en regelgeving voor alle onderscheiden veiligheidsdomeinen en deze staat nader omschreven in het KIViP.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project

De werkzaamheden voor het project "PC2020" omvatten de opdracht voor het meerjarig in stand houden van de vaarwegeninfrastructuur, met onderhouds- en upgradewerkzaamheden, voor het beheergebied van Rijkswaterstaat Oost Nederland.

Het prestatiecontract wordt opgedeeld in drie contracten, te noemen (1) vaarwegen, (2) kunstwerken en (3) uiterwaarden.

Het vaarwegencontract is opgeknipt in twee percelen, te noemen:

- Boven-Rijn, Waal, Maas-Waalkanaal;
- Nederrijn, Lek, IJssel, Twentekanalen, Zwarte Water, Meppelerdiep.

In dit IVP wordt nader ingegaan op de objecten met betrekking tot de vaarwegen. Hieronder vallen de rivieren, kanalen, kribben, 'harde' oevers, oevers langs de kanalen en solitaire objecten.

2.1.2 Te onderhouden gebied (fysieke grenzen)

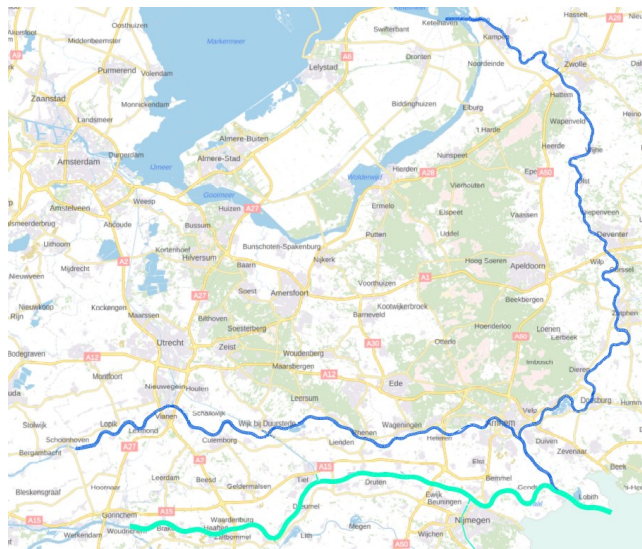
De werkzaamheden voor het prestatiecontract worden uitgevoerd over het gehele Hoofdvaarwegennet (HVWN) en Hoofdwatersysteem (HWS) dat onder beheer staat van RWS Oost Nederland.

Dit prestatiecontract omvat de volgende vaarwegen:

Boven-Rijn, Bijlandsch Kanaal, Pannerdens Kanaal, Maas-Waalkanaal, Nederrijn, Lek, Waal, Apeldoorns Kanaal, Twentekanaal (zijtak), IJssel, Zwolle-IJsselkanaal, Zwarte Water, Meppelerdiep, Overijsselse Vecht.

Het prestatiecontract bevat de volgende objectsoorten:

Havens, steigers, steunpunten, terreinen, verkeersposten, depot, opslagplaatsen, zandstort, waterreguleringswerken.

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1

Opdrachtgever

Portfoliomanager PPO

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat
Naam	Elly Altena
Bezoekadres	Eusebiusbuitensingel 66
Postcode en Plaats	6828 HZ Arnhem
Telefoonnummer	06-51892638
Emailadres	elly.altena@rws.nl

2.2.2

Opdrachtnemer(s)

Nader te bepalen, de Opdrachtnemer(s) zijn nog niet geselecteerd.

2.3

Raakvlakken met overige contracten

Het vaarwegcontract heeft raakvlakken met andere contracten, dit betreffen als volgt:

Soort raakvlak	RWS contract	Omschrijving	Locatie	Van	Tot
Aangrenzend PC	PPO ZN A Vaarwegen	PC 19-24 Maas	Maas	01-01-2020	31-12-2024
Aangrenzend PC	PPO MN A Vaarwegen	Publieksgericht Prestatiecontract Utrecht-Nat 2	Amsterdam – Rijnkanaal	24-09-2018	31-12-2023
Project	GPO ON	Renovatie Waalbrug Nijmegen	Waal, Nijmegen 883.600 km	2019	Nog niet bekend
Integraal PC Uiterwaarden	PPO ON A Vaarwegen	PC2020 Uiterwaarden	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	2021	Nog niet bekend
Integraal PC kunstwerken	PPO ON A Vaarwegen	PC2020 Kunstwerken	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	2021	Nog niet bekend
Project	PPO ON B Vaarwegen	Complexen Heumen en Weurt Urgent	Maaswaalkanaal	01-01-2020	01-01-2021
Project	PPO ON B Vaarwegen	Renovatie en groot onderhoud (meerdere contracten)	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	Diverse	Diverse
Project	GPO ON	Opwaardering Twentekanal	Twentekanal	Q1-2021	Q4-2022
Programma	GPO ON	Realisatie KRW-maatregelen	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	Diverse	Diverse
Onderhoud gebouwen	Corporate Dienst	Steunpunten en verkeersposten	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	Continu	Continu

Vaarweg-markering	Zee en Delta	Onderhoud vaarwegmarkering	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	Continu	Continu
Landelijk meetnetwerk Water	CIV	Onderhoud meetnetwerk	Alle rivieren en kanalen in Oost-Nederland	Continu	Continu

De RWS projecten, beschreven in bovenstaand schema, zijn projecten die direct of indirect raakvlakken hebben met de activiteiten in dit IVP. Op deze lijst ontbreken de projecten van waterschappen, gemeentes en andere partijen die direct of indirect een raakvlak hebben. Deze worden door omgevingsmanagement geïnventariseerd, zo nodig contracten gelegd en acties uitgezet.

2.4 V&G-coördinatoren ontwerp- en uitvoeringsfase

Direct na gunning worden de veiligheidsdocumenten bestaande uit dit IVP, bijbehorende RI&E en het IVD van het project door de V&G-coördinator ontwerpfase (OG) overgedragen aan de V&G coördinator uitvoeringsfase (ON). De overdracht wordt geformaliseerd met een overdrachtsformulier, zie bijlage C.

De V&G-coördinatoren hebben allen wettelijk vastgestelde taken. Bij een doorgaand primair proces blijft de OG eindverantwoordelijk voor de handhaving van de vigerende areaal veiligheidsregels.

2.4.1 V&G coördinator OG

V&G coördinator ontwerpfase

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Rijkswaterstaat PPO Oost-Nederland
Naam	Ronnie Koster
Bezoekadres	Eusebiusbuitensingel 66
Postcode en Plaats	6828 HZ Arnhem
Telefoonnummer	06-27857044
Emailadres	Ronnie.koster@rws.nl

2.4.2 V&G coördinator ON

V&G coördinator uitvoeringsfase

Organisatie	<i>Dient ingevuld te worden door ON</i>
Naam	
Bezoekadres	
Postcode en Plaats	
Telefoonnummer	
Emailadres	

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage A) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is, en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk.

3.1 Arbeidsveiligheid

Arbeidsveiligheid is het beperken van risico's voor veiligheid en gezondheid van mensen als gevolg van werkzaamheden.

Arbeidsveiligheid heeft betrekking op de veiligheid van werknemers (ON, onder- en nevenopdrachtnemers en RWS) en derden in relatie tot de onderhoudswerkzaamheden door de ON. Tevens heeft arbeidsveiligheid betrekking op toereikende hulpverlening na een arbeidsongeval.

3.1.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
1	Oplopen van letsels/kneuzingen en/of blessures	PBM's gebruiken (veiligheidsbril, gehoorbescherming, werkkleding, handschoenen). Nauwlettend volgen van de werkinstructie.
4	Onzorgvuldige omgang met PBM's	Afspraken maken over een toereikend veiligheidsbeleid en aanspreekbeleid, waarbij correct PBM gebruik centraal staat.
5	Veiligheidsafspraken sluiten niet goed op elkaar aan en worden daarom vergeten of niet gecoördineerd toegepast.	Coördinatieverplichting opdrachtnemer en hierop toetsen en naar vragen tijdens contactmomenten.
7	Te water raken van personen	Het dragen van een reddingsvest
8	Gebieden verdacht op NGE (Niet gesprongen explosieven)	Ondervangen in contract en inventariseren waar mogelijke risicolocaties zijn.
12	Legionella besmetting	Maatregelen invoeren die het ontstaan van legionella in de waterleidingen voorkomen. In de legionellaspouwkasten de vulslangen laten doorspoelen. Haspelsystemen voor het oprollen van vulslangen. Doorspoelen van vulslangen alvorens water af te nemen.
16	Gladheid dek vaartuig	Gebruik maken van de correcte PBM's (werkschoenen, werkkleding). Plaatsen antislip strips.
62 t/m 72	Samenvallende werkzaamheden met andere projecten.	Afstemming planning, werkzaamheden in overleg met raakvlakpartij en in overleg met omgevingsmanager OG.

3.2 Verkeersveiligheid

Het beperken van risico's voor personen of objecten vanwege transport over de weg. Verkeersveiligheid is hoofdzakelijk aan de orde bij kleine (maai)werkzaamheden met bijbehorende kleine afzettingen. Verkeersveiligheid heeft invloed op arbeidsveiligheid en vice versa.

Verkeersveiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid en externe veiligheid.

3.2.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
17	Aanrijdingsgevaar werknemers bouwplaats	Plaatsen van de juiste verkeersmaatregelen. Dragen van de juiste PBM's.

3.3 Nautische veiligheid

Het beperken van risico's van personen of objecten vanwege transport over zee of binnenwateren.

Nautische veiligheid heeft invloed op arbeidsveiligheid en vice versa. Nautische veiligheid is in dit IVP uitgewerkt in relatie tot het voorkomen van gevaarlijke situaties en ongevallen op de vaarweg tijdens en als gevolg van de werkzaamheden.

Nautische veiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, waterveiligheid, externe veiligheid en machineveiligheid.

3.3.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
18 t/m 23	Aanvaring tussen (werk)schepen en/of kade	Werken volgens de Scheepvaartverkeerswet (WVW). Zorg dragen voor voldoende omgevingsbewustzijn en overleg met verkeerscentrale over frequenties, door middel van visueel zicht en radarbeelden. Schepen mogen niet stil liggen onder bruggen bij verminderd zicht. Zorg dragen voor de juiste plaatsing van bebording en boeien. Bebording en communicatie door de verkeerspost.
24	Uitgliden door overstappen op kades, steigers en aanmeervoorzieningen	Gebruik maken van de correcte PBM's (werkschoenen en werkkleding). Plaatsen van antislip rooster.
55 + 56	Vervuiling door PFAS en bemonstering	De vervuilde grond moet naar een depot worden gebracht. PFAS labelen, net zoals vervuilde grond. (Klaas A, B en N.T.)

3.4 Waterveiligheid

Waterveiligheid is het beperken van risico's van personen of objecten met betrekking tot hoogwater. Voorheen was dit 'Veiligheid tegen overstromen'. Waterveiligheid heeft betrekking op de instandhouding van de primaire en regionale waterkeringen en heeft in dat kader invloed op arbeidsveiligheid en vice versa.

Waterveiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, nautische veiligheid, constructieve veiligheid en integrale beveiliging.

3.4.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
30 + 31	Onvoldoende berging oppervlakte water door uitval pompen en/of wateroverschot.	Het in de gaten houden van nieuws- en weerberichten.

3.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid heeft betrekking op het beperken van risico's van personen voor overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval met gevaarlijke stoffen. Het borgen van de externe veiligheid is zeer belangrijk voor dit areaal aangezien op de vaarwegen vervoer voor gevaarlijke stoffen kan plaatsvinden (kegelschepen).

Externe veiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, verkeersveiligheid en nautische veiligheid.

3.5.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
33	In contact komen met gevaarlijke stoffen	Werkplannen, LMRA uitvoeren voor de start van de werkzaamheden, PBM's dragen, afstand bewaren en direct de relevante hulpdiensten op de hoogte stellen (brandweer en politie).
35	In contact komen met NGE (Niet gesprongen explosieven)	Voor de start van de werkzaamheden informatie uitwisselen met het Klic-kadaster. Uitvoeren van een LMRA voor de start van de werkzaamheden.

3.6 Machineveiligheid

Machineveiligheid omvat alle maatregelen die er toe dienen om veilig met en nabij machines te kunnen werken.

Machineveiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, verkeersveiligheid, elektrische veiligheid, constructieve veiligheid en integrale beveiliging.

3.6.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
-----------	--------	------------------

36 t/m 39	Letsels bij werknemers als gevolg van het werken met machines.	Keuring van materiaal en materieel. Instructie machine richtlijn/RWS Kader Machineveiligheid. Werkplannen maken en LMRA's met afspraken.
--------------	--	---

3.7 Elektrische veiligheid

Elektrische veiligheid omvat alle maatregelen die er toe dienen om veilig met en nabij elektrische installaties en apparatuur te kunnen werken.

Elektrische veiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, verkeersveiligheid, nautische veiligheid, machineveiligheid en integrale beveiliging.

3.7.1 Risico's en beheersmaatregelen

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
40	Letsel door het werken met (hoog)spanning	Contact met de districten houden en de GPO projecten over de te leveren RI&E's en zelf initiatief nemen tot updaten RI&E's indien dit niet door het District wordt opgepakt.
41	Letsel door het werken nabij spanningsvoerende delen.	Werken volgens de opgestelde richtlijnen.

3.8 Constructieve veiligheid

Onder constructieve veiligheid wordt verstaan: Het beperken van risico's voor personen met betrekking tot het bezwijken of het ontstaan van schade aan een constructie.

Constructieve veiligheid gaat over het bezwijken van constructies als gevolg van belasting die het draagvermogen van de constructie overstijgt met mogelijke gevolgen van persoonlijke veiligheid. Ook gaat het om veiligheid van tijdelijke ondersteuningsconstructies.

Constructieve veiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid, verkeersveiligheid, nautische veiligheid, waterveiligheid, machine veiligheid en brandveiligheid.

3.8.1 Risico's en beheersmaatregelen

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
42 + 43	Instorten scheepvaartsteigers of tijdelijke constructies (steigers)	Constructies vooraf beoordelen op structurele integriteit en blijven toezien op eventueel wijzigend gebruik. Constructieberekeningen. Handhaving door beheerder.
44	Bedolven worden door een zandberg of grondverzakking	Geomachinische berekening maken wanneer dieper als de theoretische diepte gebaggerd dient te worden. Niet dieper baggeren als de theoretische baggerdiepte.

3.9 Sociale veiligheid

Onder sociale veiligheid wordt verstaan: De mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen. Sociale veiligheid heeft betrekking op gebieden waar natuurlijk toezicht ontbreekt en heeft te maken met een veilig/onveilig gevoel in afgelegen gebieden. Voor dit areaal kan dit van toepassing zijn in de uiterwaarden. Hier zijn regelmatig schepen en werknemers van RWS werkzaam.

Sociale veiligheid wordt onderscheiden in objectieve en subjectieve veiligheid. Objectieve veiligheid heeft betrekking op incidenten en (onaangename) voorvallen, zoals mishandeling, diefstal en vernieling. Subjectieve veiligheid heeft te maken met het gevoel van veiligheid van mensen en is niet te herleiden uit geregistreerde incidenten.

Aanvullend wordt binnen ON A Vaarwegen sociale veiligheid opgevat "als de mate waarin werknemers hun werkomgeving als prettig ervaren en zich er veilig voelen". Dit gevoel van welbevinden wordt positief gestimuleerd met een open en transparante werkhouding, waar eenieder elkaar respecteert en eerlijk is en mag zijn, en in een prettige werksfeer.

Sociale veiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid en integrale beveiliging.

3.9.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
45	Niet welbevinden werknemers door stress, ongewenst gedrag van anderen en onaangename omgangsvormen of werken in een donkere/onveilige omgeving.	Creëren risicobewustzijn. Regelmatig informeren door leidinggevenden en projectmanager in het bijzonder naar de stand van zaken in het team of bij de individuele medewerkers.

3.10 Integrale beveiliging

Onder integrale beveiliging wordt verstaan: het beperken van risico's voor werknemers, goederen, gebouwen en terreinen met betrekking tot bedreigingen vanuit de omgeving.

Integrale beveiliging is onder te verdelen in vier categorieën:

- **Fysieke beveiliging:** Om objecten te beschermen tegen fraude, diefstal en vandalisme, dient per object een locatiebeveiligingsplan te worden opgesteld. Het Handboek security beschrijft de procedure hoe tot een locatiebeveiligingsplan dient te worden gekomen. Deze procedure volgt een risicogestuurde aanpak om tot een optimaal pakket aan beveiligingsmaatregelen te komen. Een overmaat aan maatregelen en voorzieningen wordt daarmee voorkomen. Onderdeel van dit plan is een set aan voorzieningen (zoals hekwerk, hang- en sluitwerk en detectie) die dient te worden aangebracht.
- **Informatiebeveiliging:**
 - Beschikbaarheid: informatie en persoonsgegevens zijn op de juiste momenten beschikbaar;
 - Exclusiviteit/vertrouwelijkheid: toegang tot en kennisname van een informatiesysteem en de informatie alsmede de persoonsgegevens daarin, is

- beperkt tot een gedefinieerde groep van gerechtigden;
- Integriteit: informatie, persoonsgegevens en computerprogrammatuur zijn correct en volledig.
- **Integriteit en ongewenste omgangsvormen:** Het bevorderen van vertrouwen tussen werknemers onderling, werknemer en werkgever, en de buitenwereld. Ga uit van het volgende:
 - Elke werknemer is verantwoordelijk voor zijn handelen;
 - Elke werknemer wil daarover verantwoording (kunnen) afleggen;
 - Iedereen mag elkaar aanspreken op het gedrag van een ander in een sfeer van transparantie en veiligheid.

3.10.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
46	Vandalisme en/of diefstal op de onderhoudsplaatsen/bouwplaatsen.	Goede afsluiting van de bouwplaats. Controle integriteit van de bouwplaats aan het begin van de werkdag en voor het herstarten van de werkzaamheden.

3.11 Brandveiligheid

Onder brandveiligheid wordt verstaan: Het beperken van risico's voor personen met betrekking tot brand en de gevolgen van brand voor een constructie.

Voor dit areaal dient men tijdens de werkzaamheden specifiek rekening te houden met de locatie van de eventuele blusmiddelen. Ook dient men zich bewust te zijn van het feit dat voor brand, brandlast is vereist. Hier moet bij de opslag van (brandbaar) materiaal op gelet worden.

Instandhouding van blusmiddelen wordt door de beheerder gerealiseerd,

Brandveiligheid heeft sterke raakvlakken met de veiligheidsdomeinen arbeidsveiligheid en constructieve veiligheid.

3.11.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
47	Brand als gevolg van werkzaamheden.	Voorlichting medewerkers. Brandlast bouwplaats verdelen. Brandwerend materiaal/materieel. Gebruiken blusmiddelen en controle daarvan tijdens Safety Walk en/of Veiligheidsronde.
48	Niet voldoende tijd hebben om te kunnen vluchten bij een brand	Duidelijk aangeven van vluchtroutes. Zorgen voor vluchtdeuren en trappen. BHV-organisatie opzetten.
49	Vluchtroutes en verzamelplaatsen zijn er niet of niet bekend.	Ophangen van vluchtrouteborden en een verzamelplaats aangeven. Aanwezigheid van een alarmkaart. BHV-organisatie opzetten.

De volgende risico's zijn voor dit veiligheidsdomein van belang:

- Brand als gevolg van werkzaamheden;

- Niet voldoende tijd hebben om te kunnen vluchten bij een brand;
- Vluchtroutes en verzamelplaatsen zijn er niet of niet bekend.

3.12 Hulpverlening

Hulpverlening is geen veiligheidsdomein van RWS, maar in de RI&E (zie bijlage A) is zichtbaar dat er sprake is van diverse risico's met betrekking tot hulpverlening.

Onder hulpverlening wordt verstaan het afstemmen met hulpverleningsdiensten: o.a. in relatie tot de bereikbaarheid van de vaarweg.

Calamiteiten

De procesbeschrijving calamiteiten dient voor de start van de uitvoeringsfase te zijn opgesteld en afgestemd met de beheerder en de hulpverleningsdiensten.

3.12.1 *Risico's en beheersmaatregelen*

Risiconr.	Risico	Beheersmaatregel
50	Slechte bereikbaarheid werkplek (escalatie noodsituatie)	Het borgen van een goed bereikbaar areaal voor de hulpdiensten. Afstemming voor het werk in calamiteitenplannen. In Calamiteitenplannen ook aangeven hoe je hulpdiensten naar werklocatie kunt dirigeren (niet alleen van werk naar ziekenhuis maar ook andersom)
51	Calamiteitenprocessen ON en RWS niet bekend en intern afgestemd (escalatie noodsituatie).	Maak expliciete afspraken over gezamenlijk te volgen richtlijnen/kaders tijdens een calamiteit in calamiteitenplannen.

4 Organisatie en Afspraken

4.1 Verantwoordelijkheden rolhouders inzake veiligheid

Naast de verantwoordelijkheden per veiligheidsdomein, kennen de rolhouders algemene verantwoordelijkheden als het gaat om veiligheid. Deze staan omschreven in het KIVIP (par. 3.2.1, Rolverdeling binnen het projectteam).

4.2 Voorlichting en opleiding werknemers.

4.2.1 Voorlichting

Als werkgever is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor de eigen werknemers (inclusief inhuur). Dat wil zeggen dat werknemers beschermd moeten worden tegen de gevaren en risico's van het werk. Voor bescherming tegen de risico's van het werk (ook op de werkplek) moeten de werknemers worden voorgelicht, geïnstrueerd en de beschikking hebben over geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen.

4.2.2 Opleiding

Om invulling te kunnen geven aan de verantwoordelijkheden ten aanzien van veiligheid en gezondheid dient de deskundigheid in deze geborgd te zijn. Binnen het projectteam wordt hieraan invulling gegeven door middel van een aantal standaard opleidingen. In onderstaande tabel is opgenomen wie binnen het projectteam welk opleidingsniveau moet hebben.

	PM	MPB	CM	TM	OM	PIV	Projectteam -leden
E-learning Integrale Veiligheid v5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
VCA-VOL (minimaal VCA Basis)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Generieke Poort instructie (GPI)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Legenda: PM – Projectmanager; MPB – Manager Projectbeheersing; CM – Contractmanager; TM – Technisch Manager; OM – Omgevingsmanager; PIV – Projectadviseur Integrale Veiligheid							

Van alle projectteamwerknemers wordt verwacht dat ze de basiscursus e-learning Integrale Veiligheid versie 5 gevolgd hebben. Alle projectwerknemers die voor hun werk de werklocaties bezoeken, moeten in het bezit zijn van een geldig VCA-VOL certificaat.

Daarnaast is het verplicht om als werknemer/bezoeker de Generieke Poortinstructie (GPI) te hebben gevolgd. Iedere projectwerknemer die met regelmaat een bouwplaats bezoekt, moet in het bezit zijn van een geldig GPI-certificaat.

Daarnaast krijg je bij een bezoek aan een werkplek van de opdrachtnemer een project specifieke (veiligheids)instructie. Deze moet naast de GPI- en VCA-certificering worden opgevolgd.

Tijdens de veiligheids(instructie) worden de volgende punten besproken:

- Toegang werklocatie;
- Verkeersregels op de werklocatie(s);

- Gedragsregels;
- Regels voor een veilige werkomgeving;
- Gebruik van PBM's;
- Elkaar aanspreken op onveilige gedrag/gevaarlijke situaties;

4.2.3 *Integraal veiligheidsplan (IVP) uitvoeringsfase*

Als een project overgaat van de ontwerpfase naar de uitvoeringsfase draagt de V&G-coördinator Ontwerpfase het IVP over aan de V&G-coördinator Uitvoeringsfase.

De V&G-coördinator Uitvoeringsfase zal het IVP actualiseren naar de uitvoeringsfase.

Het IVP is bedoeld voor de beheersing van bijzondere risico's voor werknemers en, zelfstandigen, die werkzaamheden verrichten binnen de projectscope (zie artikel 2.28 van het Arbobesluit), aangevuld met risico's voor derden, bij of in rechtstreeks verband met de werkzaamheden, in de onmiddellijke omgeving daarvan (zie artikel 10 Arbowet).

In het IVP staan voor arbeidsveiligheid de vereisten voor een V&G-plan vanuit het Arbobesluit. Er is daarom geen afzonderlijk V&G-plan nodig.

Aan de hand van dit document (IVP ontwerpfase) zal de ON het IVP uitvoeringsfase opstellen. Daarbij vindt er een actualisatie van de bijgevoegde RI&E en de gevraagde werkplannen plaats op de uit te voeren activiteiten. Het IVP uitvoeringsfase dient een levend document te zijn, waardoor deze actueel blijft. Denk hierbij aan het actualiseren van de RI&E en het IVP in geval van incidenten, verandering stand der techniek, niet eerder geïnventariseerde activiteiten, andere (technische) inzichten, enzovoort.

Tevens beschrijft de ON op welke wijze de risico's en beheersmaatregelen geborgd wordt in hun veiligheidsmanagementsysteem.

4.2.4 *Integraal Veiligheidsdossier (IVD)*

Het Integraal VeiligheidsDossier (IVD) van een object bevat de bouwkundige en technische kenmerken van dat object die van belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van werknemers en zelfstandigen die werkzaamheden verrichten in de gebruiks- of sloopfase van dat object.

Het IVD is een RWS specifieke invulling van het V&G-dossier volgens het Arbo besluit, aangevuld met veiligheidsinformatie uit de overige RWS veiligheidsdomeinen. Elk IVD hoort bij een bepaald object, locatiespecifiek. Met "object" worden zowel lijn-objecten (zoal wegen en vaarwegen) als punt-objecten (zoals sluizen en viaducten) bedoeld.

De bedoeling van het IVD is dat degenen, die werkzaamheden gaan verrichten aan een object, op de hoogte zijn van de bouwkundige en technische kenmerken van dat object, voor zover die van belang zijn om veilig aan dat object te kunnen werken. Je kan dus denken aan een instructie voor een apparaat, maar ook aan een inspectierapport, of de ontwerpoverweging waarom een bepaald hek wel of niet aanwezig is, of waarom een vaarweg smaller is dan de norm.

Het IVD is via het projectteam ON A Vaarwegen in beheer van de beheerder. Tijdens het onderhoudscontract kan het voorkomen dat de opdrachtnemer risico's tegenkomt die niet opgenomen zijn in de objecten RI&E's of in de ontwerp RI&E.

Ook kan het zijn dat de opdrachtnemer andere (betere) maatregelen neemt om deze risico's te minimaliseren (denk hierbij aan technische ontwikkelingen; stand der techniek). De opdrachtnemer zal deze acuut actualiseren, zodat er altijd een actueel beeld van de risico's aanwezig is en andere (derden) partijen hier ook van op de hoogte kunnen worden gesteld.

Aan het einde van het onderhoudscontract hebben we dan een bijgewerkt IVD. Dit IVD helpt bij toekomstige renovatie, sloop en onderhoud, beter in te kunnen spelen op risico's.

4.3 Afspraken over uitvoering van de maatregelen

De specifieke OG en ON verantwoordelijkheden met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen uit de RI&E (zie bijlage A) zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 3 van dit IVP. Het IPM-team is verantwoordelijk voor het nemen van de OG maatregelen en het erop toezien dat de ON zijn maatregelen neemt.

4.4 (Bijna)-ongevallen en incidentenregistratie

Arbeidsincidenten en (bijna-) ongevallen kunnen voorkomen en dienen, ongeacht aan welke zijde deze gebeuren (OG, ingenieursbureau, ON's of omgeving), altijd te worden gemeld en geregistreerd.

Indien een overlijden, een ziekenhuisopname of blijvend letsel het gevolg van een ongeval is, dient dit door de ON ook aan I-SZW (voormalige Arbeidsinspectie) te worden gemeld. Deze verplichting volgt de voorschriften van de ARBO-wetgeving.

Het melden van incidenten door de ON vormt de basis voor de MIR-melding (par. 4.3.1) en bulkmeldingen (par. 4.3.2). De ON brengt Rijkswaterstaat direct op de hoogte van de incidenten die hebben plaatsgevonden, dit door direct contact op te nemen met het projectteam, en later binnen 24 uur na het incident middels het registratieformulier van de ON van het incident. Tevens worden de incidenten beschreven in de voortgangsrapportage van ON.

4.4.1 Meldpunt Incidenten Registratie (MIR)

Alle incidenten moeten gemeld worden. Het gaat hierbij niet om acute incidentbestrijding, maar om registratie en eventueel onderzoek achteraf.

Dit gaat als volgt:

1. Melding en registratie van een incident bij 0800-8002 of op het Meldpunt Incidentenregistratie Rijkswaterstaat (MIR) op intranet;
2. De melder ontvangt per e-mail een bericht dat de melding is geregistreerd en de verantwoordelijk actiehouders (direct leidinggevende, districtshoofd of projectmanager) ontvangt vanuit het systeem een melding dat er een taak op hun naam staat met de gegevens over het incident zoals vastgelegd in het systeem van 0800-8002;
3. De actiehouders gaan na een incident na of er nader onderzoek naar de oorzaken van het incident nodig is of maatregelen nodig zijn om de gevaarlijke situatie op te heffen en/of herhaling van het incident te voorkomen, zet het onderzoek of de maatregelen in gang en legt dit vast in het systeem van 0800-8002;
 - a. Op verzoek van de actiehouders adviseren de Adviseurs Integrale Veiligheid (AIV) en/of Adviseur Werken en Gezondheid (AWG) over een eventueel incidentonderzoek, nazorg en te nemen correctieve en preventieve maatregelen;
 - b. De actiehouders melden een ernstig incident bij het WVL-loket voor een eventueel ongevalsonderzoek;

4. De AIV'er of door AIV aangewezen collega monitort de voortgang van de afhandeling van elk gemeld incident;
5. Bredere rapportages: elke maand krijgt het DT van elk organisatieonderdeel een rapportage van gemelde incidenten.

Klachten van het publiek komen via het MIR of via het project zelf binnen. Ernstige incidenten worden onderzocht door WVL.

Nadere informatie is te vinden in de Handreiking Meldpunt Incidenten Rijkswaterstaat.

Iedere collega mag een MIR melding doen. Werknemers kunnen ook aan de adviseur veiligheid vragen om de melding in te dienen, maar dan moet wel exacte informatie aangeleverd worden over locatie, tijdstip, betrokkenen etcetera.

Bij een MIR-melding wordt aan de hand van de vraag: "Gaat het om de verantwoordelijkheid als werkgever, netwerkbeheerder of opdrachtgever" bepaald welke manager de actiehouders is:

- De direct leidinggevende van het (potentiële) slachtoffer is actiehouders voor arbeidsincidenten met RWS'ers;
- Actiehouders is het districtshoofd van het betreffende areaal voor ieder incident waar ten minste een verantwoordelijkheid als netwerkbeheerder speelt (ook als tevens een opdrachtgeversverantwoordelijkheid speelt);
- De projectmanager is actiehouders voor ieder incident waar alleen de opdrachtgeversverantwoordelijkheid speelt (incidenten bij werkzaamheden die alleen binnen het werk(vak) een effect hebben, dit zijn meestal arbeidsincidenten bij de Opdrachtnemer).

Indien er bij een incident een raakvlak is tussen het areaal en werkzaamheden van de ON waardoor het onduidelijk is wie de actiehouders is, dan bepaald het MIR wie actiehouders is.

De taak voor de afhandeling van een incident kan door de betreffende actiehouders via 'Samenwerken aan Meldingen' (SAM) worden gedelegeerd.

4.4.2 *Bulkmeldingen*

Maandelijks wordt door de adviseur Integrale Veiligheid een bulkmelding verstuurd naar de interne organisatie van Rijkswaterstaat. In de bulkmelding worden alle incidenten beschreven van de afgelopen maand.

De gegevens die via bulkmeldingen worden ontvangen, worden landelijk verzameld. Deze worden tevens gebruikt voor het verrichten van trendanalyses en gebruikt als stuurinstrument.

De bulkmeldingen worden bijgehouden in een 'template' die is aangeleverd door Rijkswaterstaat.

4.4.3 *Hulpverlening en bereikbaarheid*

De ON dient te allen tijde de projectlocatie bereikbaar te houden voor de hulpdiensten. De ON dient in zijn calamiteitenplan en/of V&G-plan te onderbouwen hoe aan deze voorwaarde wordt voldaan.

Door de omvang van het areaal, zal de mate van bereikbaarheid van de verschillende objecten/locaties verschillen. Enkele objecten/locaties zijn moeilijk te bereiken vanaf het land. Het is daarom zaak om in de planvorming niet alleen vast te leggen waar het dichtstbijzijnde ziekenhuis is, maar ook vast te leggen in welk gebied en hoe aangereden moet worden door de hulpdiensten.

5 Wijze van toezicht

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze invulling wordt gegeven aan het toezicht op de maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 3.

5.1 Overleggen

In onderstaand schema een overzicht van de overleggen waarbij veiligheid op de agenda staat.

Overleg:	Frequentie:	Deelnemers:
Veiligheidsbijeenkomst	Ieder kwartaal	Complete team Oost-Nederland A Vaarwegen plus regisseur assetmanagement, beheerders, opdrachtnemers
Operationeel technisch overleg IJTK	Maandelijks	Contractmanager, coördinerend adviseur techniek, beheerder, opdrachtnemer
Teamdag	Twee maal per jaar	Complete team Oost-Nederland A Vaarwegen plus regisseur assetmanagement, beheerders, assetmanager, adviseur OG/ON, portfoliomanager
T-gesprekken	Zes maal per jaar	IPM-team, adviseur OG/ON, portfoliomanager

5.2 Toezicht door Opdrachtgever

De opdrachtgever is ervoor verantwoordelijk dat binnen het programma veilig wordt gewerkt en dat handhaving en/of toezicht plaatsvindt op de naleving van de veiligheidsregels.

5.2.1 Contractbeheersplan en SCB

Het naleven van de contractuele verplichtingen door opdrachtnemers van de projecten binnen het project wordt getoetst door een geplande mix van toetsen. Systeemgerichte contractbeheersing onderkent drie typen toetsen:

- Systeemoets: Toets op het functioneren van het projectmanagementsysteem van opdrachtnemer (nadruk op naleving van het systeem en de kwaliteitsborging);
- Procestoets: Toets op het werk tijdens een ontwerp- of uitvoeringsfase;
- Producttoets: Toets in de uitvoering op betrouwbaarheid van test-/keurings-/verificatieresultaten van opdrachtnemer.

5.2.2 Veiligheidsrondes

Opdrachtnemer dient mee te werken aan het faciliteren van veiligheidsrondes. De organisatie van de veiligheidsrondes ligt bij de Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV). De te nemen acties/maatregelen voortkomend uit de veiligheidsronde worden opgepakt door ON of ON en OG gezamenlijk.

5.2.3 Safety Walks

Opdrachtnemer dient mee te werken aan het faciliteren van Safety Walks. Een Safety Walk vindt plaats op directie/management niveau. Dit betekent dat vanuit zowel OG en ON de directie en/of management aan moet sluiten.

Daarnaast sluiten vanuit het projectteam de Portfoliomanager, Projectmanager en de Contractmanager en/of Technisch Manager van het betreffende project aan. Organisatie van de Safety Walk ligt bij de Projectadviseur Integrale Veiligheid (PIV).

5.3 Toezicht door opdrachtnemer

De opdrachtnemer is voor het project, gedurende de uitvoeringsfase, verantwoordelijk voor de V&G-coördinatie van de interactie met onderaannemers, derden, voorgeschreven zelfstandige hulppersonen en de omgeving. Dit zorgt ervoor dat de V&G-coördinator uitvoeringsfase op de volgende aspecten toeziet:

- De diverse betrokken partijen moeten de V&G-maatregelen juist en doeltreffend toepassen binnen het project;
- De diverse partijen moeten de overeenkomende werkzaamheden en te nemen maatregelen goed op elkaar afstemmen;
- De effectiviteit van de maatregelen, ter voorkoming van het betreden van de werklocatie(s) door onbevoegden.

Hoe de ON invulling geeft aan de wettelijke en contractuele verplichtingen, borgt ON in het veiligheidsbeheerssysteem, de projectspecifieke IVP van ON en de werkplannen.

Ten behoeve van de coördinatie van duikwerkzaamheden moet ON voldoen aan de huidige wet- en regelgeving.

Wat betreft de coördinatie van werk en werkzaamheden door nevenopdrachtnemers, derden en voorgeschreven hulppersonen zijn de volgende eisen van toepassing:

- US2290 De opdrachtnemer dient conform bijlage T "Coördinatie van nevenopdrachtnemers, derden en voorgeschreven zelfstandige hulppersonen" bij de Vraagspecificatie Werkzaamheden met betrekking tot de coördinatie te verrichten zodanig dat de werkzaamheden van nevenopdrachtnemers, derden en voorgeschreven zelfstandige hulppersonen worden afgestemd op het werk en de werkzaamheden die voortvloeien uit de overeenkomst.
- IV050 Indien de opdrachtnemer op grond van artikel 9 Basisovereenkomst een coördinatieverplichting opgelegd heeft gekregen, dient de Opdrachtnemer ook zorg te dragen voor de coördinatie op het gebied van veiligheid en gezondheid en hiertoe een overallcoördinator aan te stellen.

6 Verantwoording van BTO-keuzes

Opdrachtnemers worden op veel gebieden bewust vrij gelaten om hun eigen werkwijze te bepalen. Toch worden vanuit Rijkswaterstaat ook een heleboel eisen en randvoorwaarden meegegeven. Het is niet ondenkbaar dat sommige van deze eisen een veilige uitvoering door de ON onder druk zetten. Wanneer dit het geval is, spreek je over Bouwkundige, Technische en Organisatorische keuzes (BTO-keuzes). Het Arbobesluit verplicht Opdrachtgevers om dergelijke keuzes te verantwoorden. De verantwoording van de BTO-keuzes wordt vastgelegd in dit IVP.

6.1 Vermarkten van drie contracten

Oost-Nederland A Vaarwegen heeft ervoor gekozen om drie contracten te vermarkten met de knip in dominante werksoort. Dit wordt gedaan om te zorgen dat de juiste aannemer op het juiste contract komt, en dus de voor hem meest geschikte werkzaamheden uitvoert. Met het vaarcontract wordt gericht op een baggeraar.

Hiermee wordt verwacht dat de aannemers het meest in staat zijn om veiligheidsrisico's op de voor hun meest bekende werkzaamheden te beheersen. Om de raakvlakken te reduceren is er voor gekozen om baggeren en groenwerkzaamheden voor, op en na een stuw-/sluiscomplex binnen het kunstwerkencontract te houden;

6.2 Uitvoeren baggerwerk

Baggerwerk op de Nederrijn en Lek en de IJssel dienen jaarlijks voor 15 mei, 15 augustus en 15 december te worden uitgevoerd. De keuze voor deze data kan als volgt worden toegelicht:

- 15 mei: Dit is de eerst mogelijke datum na het plaatsvinden van het hoogwater. Tijdens het hoogwater heeft baggeren op de rivier geen zin;
- 15 augustus: Deze datum is strategisch gekozen tussen de twee periodes in (namelijk 15 mei en 15 december);
- 15 december: Na deze datum begint het hoogwater seizoen.

Het baggerwerk op het Maas-Waalkanaal, Twentekanal, Meppelerdiep en het Zwarte water dienen jaarlijks voor 15 februari en 15 oktober te worden uitgevoerd. Rede hiervan is dat het te baggeren materiaal eerst bemonsterd dient te worden voor de vergunningen van een BLBI (Besluit lozen buiten inrichtingen) en BBK (Besluit Bodemkwaliteit).

6.3 Bemonstering

Om te voorkomen dat er problemen ontstaan met vervuilde baggerspecie bij het opnieuw toepassen of afvoeren dient er altijd vooraf onderzoek plaats te vinden op de te verwerken baggerspecie, om zo eventueel te nemen maatregelen correct af te stemmen.

Ten aanzien van PFAS gerelateerde stoffen zijn er diverse onderzoeken gedaan in het areaal. Resultaten zijn in onderstaande tabel terug te vinden.

Locatie	Aangetroffen PFAS
Meerjarig onderhoud Nederrijn - Lek	Ja, het betreft bagger klasse B met PFAS >0.8 elke niet naar diepe plas dan wel depot.
Invaarten Amsterdam - Rijnkanaal	Ja, het betreft gedeeltelijk vervuilde bagger klasse NT incl. PFAS welke naar depot kan. Het betreft gedeeltelijk vervuilde bagger klasse B incl. PFAS welke niet naar depot kan.
Maaswaal kanaal	Ja, het betreft vervuilde bagger incl. PFAS welke niet naar depot kan.
Regulier onderhoud Twentekanalen	Nee, het betreft bagger. Bij sluiscomplex Eefde is PFAS aangetroffen boven detectiegrens, orde grootte 0,4. Betreft klasse B welke inclusief de 3 beunbakken met PFAS houdend en vervuild klasse B specie naar depot kan. In 6 zandvangen bij het Twentekanaal zijn diverse concentraties aangetroffen onder en boven HVN welke naar diepe plassen of depot kan.

Daarbij is vastgesteld dat de bodemonderzoeken op de volgende momenten uitgevoerd dienen te worden:

Korte baggercyclus (waterbodemonderzoek, twee jaar geldig):

- Klaphek
- Boven-Rijn
- Waal

Regulier baggeren (voor baggeractie waterbodemonderzoek):

- Zwarte Water
- Kattendiep
- IJsselkanaal
- Apeldoorns Kanaal
- Meppelerdiep
- Pannerdens kanaal
- IJssel
- Twentekanalen
- Nederrijn
- Lek

Bijlage A Risico-inventarisatie & Evaluatie

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Bijlage B Definitielijst

Arbeidsveiligheid	Het wegnemen en/of het preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door werknemers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Beheersen van risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico voor fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers van machines.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste

Sociale veiligheid	twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg. Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor werknemers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor overstromen, wateroverlast en waterschaarste.

Bijlage C Overdrachtsformulier Integrale Veiligheid/V&G

Integrale Veiligheid/V&G Overdrachtsformulier ontwerpfase naar uitvoeringsfase

Project	:
Datum overdracht	:
Zaaknummer	:
Datum Integraal Veiligheidsplan	:
Datum RI&E Veiligheid	:
Datum Integraal Veiligheidsdossier	:

V&G coördinator Ontwerpfase (OG)

Naam :
 Bedrijf :
 Plaats :
 Telefoon :

V&G coördinator uitvoeringsfase (ON)

Naam :
 Bedrijf :
 Plaats :
 Telefoon :

Met ondertekening van dit formulier verklaren de V&G-coördinatoren ontwerp- en uitvoeringsfase dat er een overdrachtsbespreking V&G heeft plaatsgevonden. In deze bespreking zijn het Integraal Veiligheidsplan (IVP), de Risico inventarisatie en –evaluatie (RI&E) en het Integraal Veiligheidsdossier (IVD) doorgenomen en zijn eventuele onduidelijkheden weggenomen. Zie bijlage C1 voor het verslag van eventuele bijzonderheden.

De V&G-coördinator uitvoeringsfase heeft de inhoud van het IVP, RI&E en IVD begrepen en is van mening dat hij deze producten kan omvormen tot een IVP, RI&E en IVD ten behoeve van de uitvoeringsfase van het prestatiecontract.

Indien van toepassing is in bijlage C1 aangegeven welke risico's uit de RI&E niet worden overgenomen in het RI&E van de Uitvoeringsfase.

V&G coördinatoren	Naam	Paraaf & datum
Ontwerpfase OG		
Uitvoeringsfase ON		

Bijlage C1**Basis overdracht Veiligheid**

De overdracht Veiligheid vindt plaats in het kader van contractbepaling XX:

De opdrachtgever organiseert direct na opleving een overleg waarin veiligheidsdocumenten formeel worden overgedragen en integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken.

Aanwezigen: -

-

Integraal Veiligheidsplan

1.

Integraal veiligheidsdossier

2.

RI&E

3.

De volgende risico's worden niet overgenomen:

Risiconr.	Reden niet overgenomen

Integrale Veiligheid

Kort voorafgaand aan de overdracht is toelichting gegeven op integrale veiligheid binnen RWS en specifiek binnen project/prestatiecontract X.

Aansluitend aan de overdracht zijn de navolgende onderwerpen afgestemd.

4. Omgang veiligheid tijdens transitie (werkoverdracht, inspecties, e.d.)
5. Bedrijfsvoering Elektrische Installaties (BEI)
6. Dossievorming in het Onderhoudsbeheersysteem (OBS)
7. Incidentmeldingen
8. Voorlichtings- en instructieregime ON
9. Rondleiding projectlocaties
10. Calamiteitenoefening

Overzicht overeengekomen acties

Nr.	Actie	Eigenaar	Uiterlijk

Bijlage D Gebruikte afkortingen

AIV	Adviseur Integrale Veiligheid
AWG	Adviseur werken en gezondheid
BBK	Besluit Bodem Kwaliteit
BLBI	Besluit lozen buiten inrichtingen
BTO	Bouwkundige Technische Organisatorische
CIV	Centrale Informatie Voorziening
CM	Contractmanager
DG	Directeur Generaal
DT	Directie Team
HVWN	Hoofdvaarwegennet
HWS	Hoofdwatersysteem
IPM	Integraal Project Management
IV	Integrale Veiligheid
IVD	Integraal Veiligheidsdossier
IVP	Integraal Veiligheidsplan
KIViP	Kader Integrale Veiligheid in Projecten
MIR	Meldpunt Incidenten Rijkswaterstaat
MPV	Manager Projectbeheersing
OG	Opdrachtgever
ON	Opdrachtnemer
ON	Oost Nederland
OM	Omgevingsmanager
PBM's	Persoonlijke Beschermingsmiddelen
PC	Prestatiecontract
PIV	Projectadviseur Integrale Veiligheid
PM	Projectmanager
PPO	Programma's Projecten Onderhoud
RI&E	Risico Inventarisatie & Evaluatie
RWS	Rijkswaterstaat
SAM	Samenwerken aan Meldingen
SCB	Systeemgerichte Contractbeheersing
TM	Technisch Manager
V&G	Veiligheid & Gezondheid
VCA	VGM Checklist Aannemers
VCA-VOL	VCA persoon certificaat Voor Operationeel Leidinggevenden
VWM	Verkeer- en Watermanagement
WVL	Water, verkeer en leefomgeving